

LADYSMITH, B. C. CANADA.

Täältä meidän pienestä kaivoskylästä ei ole tapana usein kirjoittaa Toverittareen. Se olisi hauskaa meidän omassa lehdessämme nähdä edes jolloinkin vaikka pienikin paikkakuntakirjoitus. Ei täällä silti ole elämä niin hiljaista kuin luulisi. Iltamia on pidetty ja näytelmiä esitetty useampiakin tänä talvena.

Tämän ympäristön työpaikat ovat jotenkin kaikki alkaneet käyntiin, vaikka tosin suurella palkkain alentamisella. Ruokatarvat eivät silti ole suuresti alentuneet hinnoissa.

Terve sinä Toverittaren kymmenvuotis julkaisu. Se tulla tupsahti hyvin sisältörikkaana luoksemme. Toivon, että se saisi tilansa jokaisessa työläiskodissa. Siinä on monta opettavaista kirjoitusta kaikille meille.

Mrs. Pelto leikattiin täkäläisessä sairaalassa viime kuun 30 p:nä sisällisten vikojen takia. Hänen paraneemisestaan on hyvin toiveita. William Haapa katkaisi jalkansa joitakin viikkoja sitten Wellmeton kaivannossa. Mutta lievemmin loukkaantuneita on samassa kaivoksessa ollut useampia. Juasi Maunus on sairastanut reumatismia. Edellä joulun hän meni kuumille lähteille Amerikan puolelle. Tämä toveri on myös monia pitkiä vuosia kapitalisteja työllään rikaistuttanut, ja itse siitä sai palkkaseen kovan kylmettymisen ja pakotuksen ruumiiseensa.

Aivan olin unhoittanut ne suuret ilmat, jotka pidetään t. k. 23 p:nä illalla, jolloin näytellään kuuluisa näytelmä: "Perintö". Silloin pitää mennä läheltä ja kaukaa siihen harvinaiseen tilaisuuteen. Täytetään silloin mahtava sali ääriään myöten täyteen, ettei näytelijän vaivat mene hukkaan.

Mimmi Nurmi.

NORWOOD, MASS.

Ei vaan ole näkynyt mitään Norwoodista. Mutta ehy ei ole täällä, sillä minä, allekirjoittanut olen koettanut täyttää velvollisuuteni siihen kutsun saatuani. Jos uutiset olivat olleet julkaisemisen arvoisia, ovat ne tietenkin joutuneet paperikoriin ja siihen minulla ei ole mitään sanomista, mutta valitsijani hyökkäävät kimppuuni, koska luulevat, että en ole yrittänyt täyttää minulle annettua tehtävää.

Toiminta täällä on hyvin vilkasta nykyään kaikin puolin. Osanotto iltamatilaisuuksiin, puhe- ja laulu-iltoihin on erittäin työkohtaisiin on suuri lukuisempi kuin milloinkaan ennen, mikä taas on todistus siitä, että jäsenistö tajuaa, että on otettu askel terveempään suuntaan. Kaikki tehtävistään tietoiset toimikunnat toimivat innokkuudella. Johtokunnan ja aluetoimikuntien yhteisessä neuvottelukokouksessa valittiin erityinen komitea valvomaan ja huolehtimaan siitä, että kaikki työ suoritetaan käyttäntöön otettuja näkökohtia vastaavalla tavalla.

Näyttelijämme esittivät näytelmän "Työläisen tytär" 12 p. maaliskuuta täydelle huoneelle. Esitys sujui jotenkin eheästi. Agitatsioonikomitea toimii iltaman alueen agitatsioonikassan kartuttamiseksi 2 p. huhtik. 1921. Ohjelma tilaisuudessa on paras mitä voidaan saada ja kun otamme huomioon mihin tarkoitukseen tilaisuudesta kertyneet varat käytetään on itsestään selvää, että jokainen silloin rientää "Innon" talolle.

Ompeluseura toimii myyjäiset pikapuolin, silloin taas olemme tilaisuudessa saamaan kauniita ja arvokkaita esineitä. Aikaa ei vielä ole määritetty huonon työnsäannin tähden.

Nyt lopetan tällä kertaa.

L. K.

NORWOOD, MASS.

Naisten iltama, jota vietettiin 25 p. maaliskuuta 1921, onnistui kokouksella. Quineyn toverit (of veljet) esittivät näytelmän "Eläviä kuvia"

samassa tilaisuudessa. Esitys oli koko lailla eheää, joten kiitos käynnistä ja tervetuloa toiste. Voimisteluseura antaa iltaman 16 p. huhtik. hyvällä ohjelmalla. Nykyään voimisteluseuran kuuluu paljon naisväkeä ja he ovat harjoitelleet kahdesti viikossa, joten voimme uskoa, että heidän esityksensä on katselun arvoista. On aina kuulunut napinaa siitä, että täällä ei annettaisi kannatusta voimisteluseuran toiminnalle, mutta sitä minä en usko. Että ei sitä itse voimisteluseurakkaan pääsisi uskomaan, niin nyt tällä kertaa rientäkäämme jokainen "Innon" talolle 16 p. huhtik. siten näyttäkäämme, että annamme täyden tunnustuksen heille ja heidän ahertelulle.

Työttömyyttä on kaikkialla, niinpä täälläkin ja yhä vaan työttömien armeija lisääntyy, eikä ole toivoakaan työhön pääsystä. Kuinka kauan tätä tällaista kestä, on kysymys, jota kuulemme kaikkialla. Tällaista huippuunsa kehittyneitä oloita ei voi kestää hyvin kauvan. Historia tietää kertoa, että äärimäisyyksiin kehittyneet työttömyys ja siitä johtuva kurjuus on kantanut seuraukset povessaan.

Mikä on lopullinen pelastus. Kuka suuremmaksi tämä työttömien yhteiskuntaa hallitsevien yksilöiden tahdosta kurluuteen sysätty joukko kasvaa, sitä tehokkaammin käy uuden yhteiskunnan luominen, ja jonka työn tulee suorittamaan köyhälistö. Ja tässä työssä tulee meidän jokaisen olla mukana sillä siihen sisältyy meidän oikeutemme ja velvollisuutemme.

L. T.

Mitä siirtolaiset saavat kokea

Eräs täällä lännellä oleva toveri on lähettänyt minulle julkaistavaksi valmoitteen saamansa kirjeen. Hänen vaimonsa ja kaksi lastaan olivat tulossa Suomesta tähän maahan, mutta noin kuuden kuukauden pidättämisen perästä he palautettiin Ellis-saarrelta takaisin Suomeen. Kirje kuuluu seuraavasti:

"Bergensfjord, 27. 2. '21.

"Rakas mieheni:

"Tulen luoksesi näillä muutamilla riveillä ja saan ilmoittaa, että olemme hengissä päässeet pois Ellis-saarrelta ja koita olemme taas päässeet takaisin tämän lätkön polkuihin. Aamulla ollaan jo Bergensissä. On lähes parisatja matkustajaa tässä luokassa, jotka ovat palaamassa Amerikasta. Joukossa on toistakymmentä suomalaistakin, kaksi äijää laestadiolaisia saarnaajia. Toinen on Pyhäjoelta, toinen Kilmingistä. He palaavat Amerikasta antamasta syntejä anteeksi!

"Meidät tuotiin tänne laivaan 18 p:nä (tarkottaa helmikuun 18 päivää tänä vuonna) ja laiva lähti heti kun siihen pääsimme. En tiennyt yhtään edeltäpäin mihin viedään. Hiljan minä sain vielä hengissä, vaikkakin kurjassa tilassa, puolikuollessa. Hän ei jaksanut kävellä eikä puhua. Ei mitään muuta jällellä kuin luut ja nahka, vaikka oli terve ja punaposkinen kun menimme sinne saarelle. Hän oli kal sairastunut, koska häntä kuletettiin sairaalasta sairaalaan. Väliin ei oltu annettu moneen päivään ruokaa. — — — Hänen kyljessään ja käsissään oli reikiä ja tukka oli kokonaan raakattu päästä pois. Ja vaatteet oli pois. Hänellä oli villaiset uudet vaatteet, kengät aivan uudet, kun Norjasta ne ostin. Hänelle oli pantu ylle vähän pumputuksia kaapuja ja suuret, pohjattomat kenkäresut. Minä koetin toimittaa, että miten näitä alastomia lapsia voi mihinkään viedä, kun ei kummallakaan ole lakkiakaan. Nakattiin kaksi olkikanturesua ja haudettiin: "All right, hurry up!" Kaksi miestä meitä lähti tuomaan. Huusivat kuin aullit. Niin tuotiin kuin suuria pahantekijöitä ainakin. Rahoja ei tahdottu antaa pois, vaikka olisin kuinka koetta-

nut toimittaa. Sanottiin vain: "All right!" Viime hetkellä kun laiva oli jo liikkeellä, tuotiin ne kolme kymmentä dollaria.

"Voi rakkaani, et arvaa kuinka silloin sydäntäni viilsi! Vaan kaikki täytyy tyynenä kärsiä. Ei luulisi löytyvän sellaisia kidutuspaikkoja niinkin sivistyneessä maassa kuin on Amerika! — — —

"Hilja oli hyvin heikko ensimmäiset päivät. Sanoi, että hän kuolee. Täytyi hakea lääkärin. Nyt on hän jo vähän parempi. Hän on kertonut, että hän siellä joka päivä odotti äitiä. Kun toisten lasten äidit kävivät, niin hän itki. Sitte hän luuli, kun ei äitiä tullut, että äiti on mennyt Suomeen samalla laivalla ja että hän ei ikinä pääse pois. Niinpä hän rupesi odottamaan kuolemaa kun siellä sairaalassakin oli liian paha olla. Niinpä oma rakas isäni lähdytti pientä tyttöäsi ja kirjoitti hänelle postikortti ja pane minun kirjeeni sisälle hänelle vähän sikkinauhaa lettinauhaksi. Hän on ollut niin pahoillaan kun siellä oli viety häneltä helmet ja lettinauhat. Hän tulisi iloiseksi, jos isä lähettäisi, sillä hän on jo siksi iso, että ymmärtää kaikki.

"Nämä matkustajat ovat kovin jaloja ihmisiä. Kun kerroin näille suomalaisille olostamme Ellis-saarrelta, oikein he kauhistuivat. Norjalaiset myös sääliivät meitä. Kokosivat vähän rahaa ja antoivat minulle, että saan ostaa lapsille vähän vaatteita päälle kun pääsemme

Norjaan, etteivät palellu välille. Ovat kaikki niin äärettömän hyviä. Kyllä poikamme on saanut omenia ja suklaata ja hän on sitte reilu poika. Ei häntä surat paina. Ensipäivänä hän oli vähän pahoillaan ja sanoi, että miksi meidät tähän laivaan tuotiin, on niin huonot vaatteetkin, että ei oikein kehtaa tuonne ihmisten joukkoon mennä. Mutta kylläpä hän on jo kehannut. Hän kävelee lakki kallellaan kuin vanhat merimiehet kun laiva keinue ja sanoo naksauttelee engelskan sanoja niinkuin ainakin Amerikasta palaavat. Kyllä hänelle kukaan nauaravat kun hän on niin villi.

"On ollut koko matkan kovanlainen tuuli. Laiva on keikkunut niin ettei ole tahtonut sängyssä pysyä."

— Jokaisessa liikkeessä, jokaisessa aatteiden taistelussa on mukana eräänlaisia sekapaita, jotka viihtyvät vain hämärässä. Niin kauan kun ei vielä olla oikein selvillä periaatteista, annetaan sellaisten oloiden juosta mukana; niin kauan kun jokainen pyrkii selvytyteen, ei ole helppo tuntea niiden jo edeltäkään tuomittua epäselvyyttä. Mutta kun ainekset erkanevat toisistaan ja periaate nousee periaatetta vastaan, silloin on aika antaa eropassit näille käyttökeltvotomille ja tehdä lopullinen pesäero niiden kanssa, sillä silloin näyttytty niiden ontous pelottavalla tavalla. — Engels (1841).

TILAA TOVERITAR!**TOVERITTAREN KYMMENVUOTIAS**

on jo lähetetty kaikille niille tilaajille joiden tilaukset ovat jo perille saapuneet. Kirjallisuuskomiteat ja asiamiehet ottakaapa tarkoin laskuihin miten paljon voitte levittää paikkakunnallanne TOVERITAR KYMMENVUOTIASTA. Järjestettyä toimintaa ei ole sellainen, että tilataan viisi taikka kymmenen kappaletta vastailmestynyttä kirjaa sellaisille paikkakunnille, joissa on useiden kymmenien jopa satojen menekki vieläpä kysyntäkin silloin kuin asia on uusi. Kun uusi kirja ilmestyy silloin lehtemme puhuvat siitä ja silloin kirjallisuudenharrastajat haluavat myöskin saada kirjan luettavakseen. Jos ASIAMIHELLÄ ei ole silloin kirjaa myytävänä, niin hän luonnollisesti menettää myyntitilaisuuden. Ja noita myyntitilaisuuksia menetetään paljon juuri sentähden, että ei lainkaan oteta laskuihin kuinka monta kirjallisuudenharrastajaa paikkakunnalla on. Toinen epäkohta on siinä kun paikkakunnalla on useita asiamiehiä ja he eivät pidä kokouksia joissa yhteisesti päättäisivät kuinka monta kirjaa paikkakunnalla voidaan levittää. Kukin heistä luottaa toisiinsa ja parhaassa tapauksessa jääpi sellainen paikkakunta ilman kirjoja. Onko teidän paikkakunnallanne koskaan siten tapahtunut?

Asiamiehet, nyt kiinteään yhteistoimintaan ja pikaisesti täyttämään TOVERITAR KYMMENVUOTIAAN tilaukset, kukin paikkakuntanne tarpeen mukaan. Julkaisu on SIISTI, SISÄLTÖRIKAS JA KELVOLLINEN TÄYDENTÄMÄÄN JOKAISEN PROLETAARIN KIRJAVARASTOA. Ylpeydellä ja hyvällä omallatunnolla voipi asiamies tarjota sitä työläistoverilleen.

Hinta 60 senttiä. Asiamiehille 20 pros. pakkio.

Tilaukset lähetettävä osotteella:

TOVERITAR, Box 99, Astoria, Ore.

TILAUSLIPPU

Lähetäkää minullekpl. Toveritar Kymmenvuotias.

Maksuksi seuraa mukana \$.....

Tilaaajan nimi

Osote